

האשה פרק שמיני פסחים

צ.

עין משפט נר מצוה

בכ א מיי פ"ד מהלכות
אסורין מנח הלכה
די טו סגמ לזון שפן:
בכ ב מיי פ"ד מהלכות
ק"פ הלכה יא:
ג א מיי פ"ו מהלכות
ק"פ הלכה ג סגמ
עשין רכד:
לא ד מיי פ"ד שם הלכה א
סגמ שט:
לב ה שם הלכה ד:

רבינו הגנאל (המשך)
משייר ביה בפסחו, ואם
ימנה אחר עמו וקח מעות
ממנו, אונן המעות חולין
הן. ולזה הוצרכה המשנה
על אצ"פ בממנה הזונה
על פסחו ויש לו רשות,
לא נפסל הפסח ההוא
ואצטרך קרא למעוטי
הוא דריה, ומעוטיין ליה
לכל נדר פרט לנדר,
והפסח הזה כבר נודר
ומפורש לשם פסח הוא.
והיכן שנה רבי שמשייר
אדם בפסחו, דהניא ואם
ימעט הבית מהיות משה,
מכדי אכילה ולא מכדי
מקח. רבי אומר אף מכדי
מקח, שאם אין לו ממנה
אחרים עמו ומעות שבידו
חולין, דתקנתא דפסח הוא
שעל מנת כן הקדישו
ישראל את פסחיהו. ואמר
אביי אנת הא מתני
הוינא מוקים לה בקדשים
קלים ואליבא דר' יוסי
הגלילי דאמר ממון בעלים
הן, כיון דאינו ממנויה
אצטרך קרא לכל נדר
פרט לנדר למעוטי הני
קדשים קלים, דלא חילי
איסור אתנן ומחיר עליהן.
והו הברייתא דקתני ומעות
שבידו חולין לא הייתי
ממנויה לרבי, אלא הייתי
אומר בפסח לא משייר
איניש אבל במעות ודאי
משייר איניש, דכי מפרשי
אוצרתא דרבי מפרשי להו
שמשיים בדעתו וכי לא
יהו דמי הכבש אלא
אלו לא מחות ולא יתר,
ויכן שהיו יתר ואוסף,
או פחות וישאר לי.
(א) והשתא דאוקמי ר'
אושעיא להתיב רבי אנת
נמי מוקימנא לה לאה
מתינתא לרבי, ולא משייר
איניש בפסח אבל במעות
משייר איניש. לפיכך תני
מעות שבידו חולין והא
ברייתא כר' יוסי הגלילי לא
מצינן בקומתא לה דקתני
הדמוכר עולתו ושלמי לא
עשה [כלום]. והא ברייתא
דקתני אס' ימעט הבית
(חוליקת) [חוליקת] רבנן
ורבי, חלקו רבבי ור' יודא
עלה, חד אמר למנות עמו
אחר בפסח וליתול ממנו
מעות לקנות בהם עצים
לצולתו דברי הכל מותר,
דכי גופיה דפסח הוא, כי
פליגי לקנות מן המעות
מזה ומורו כו'. וחד אמר
מצה ומורו דברי הכל
מותר, כי פליגי לקנות מן
המעות חלקו או טלית,
רבנן סברי מהיות משה
החיהו לשה, ורבי סבר
כי כתיב מהיות שה משה
כתיב, החיהו עצמן מן
השה. וירושלמי ר' אלעזר
בשר ר' אושעיא תנאי
ביש ר' הוא שיהא (זו) [זת]
מפריש [את פסחו וזה מפרשי את מעותיו ממנה אותו על שלו והמעות יוצאין ל] חולין מאליהו, ואקשינן על אביי דאמר
אפילו לרבי בפסח לא משייר איניש, והא קתני בהדיא על מנת כן הקדישו ישראל את פסחיהו. ורש"י אימא שעל מנת
[מן] הקדישו ישראל מעות פסחיהו. **בתנאי** זב שראה שתי ראיות שוחטין עליו כו'. אמר רב יהודה אמר רב שוחטין
וורוקין על טבול יום, דאצ"ע דמחוסר ערב שמש, שמשא ממילא ערבא. ועל מחוסר כפרה בשמסר קינו לבי"ד של כהנים.

אמר רבינו ר' אושעיא. לאה דתני לקמן דאתנן חל על המוקדשים בממנה לזונה על פסחו צאתנה ואע"ג דאין אדם
אוסר דבר שאינו שלו הכא אמרינן דאתנן חל עליו: ורבי פיא. דאית ליה פסח ממון בעלים הוא דאמר לקמן אף מכדי מקח שאם
ימעטו לו מעות לבעל הפסח ליקח חלוק וטלית ממנה אחרים עמו על פסחו וטובל מה מעות ועושה זרכיו אלמא שלו הוא ויכול לאוסרו.
אי לאו דאוקמא רבי אושעיא במסכת
צאתנה ויש צדו לאוסרו ורבי יוסי
הגלילי היא דאמר דפסח קמא דצ"ק
(דף יב:) קדשים קלים ממון בעלים
הם והאי מתינתא דלעיל דקתני מעות
חולין הוה מוקמינא כרבי והוה אמינא
דהא דשרי רבי לעשות זרכיו מעות
לאו משום דפסח אית זיה שזיר
צדקושתו יתפסא קדושת המעות
בחולין שזו אלא משום דזה שמפריש
המעות שזיר צדקושתו לתתם מתת
חולין לבעל הפסח והא ליכא לאוקמי
כרבי יוסי דהא קתני בשלמי לא
עשה כלום והיה דאתנן כו' ובפסח
לא הייתי מוקי לה ללא הוה סלקא
דעתאי דפסח לרבי ממון בעלים הוא
שיהא צדו לאוסרו: **זל** משייר
איניש. צדקושתו הוקדש צדמה וטעמיה
דלבי דאמר אף מכדי מקח משום
צדמעות משייר איניש לתתם (א) מתת
חולין צדוקת חולין ומעיקרא דעתא
דהכי אפרשיהו ומשום הכי חולין
הם דזה שהפריש לפסחו ואחר כך
הימנה אחרים עמו מתנה צדמנא
הוא דיהיב להו והן יהבו ליה
ממעות חולין מתנה והממנה זונה
מתנה הוא שאין צדו למוכרו ואין אתנן
חל עליו: **והשאלה דאוקמא ר' אושעיא**
להסוף בממנה זונה על פסחו. אלמא
קא סבר ר' אושעיא פסח גופיה לר'
ממון בעלים ושמעין מינה דאפי'
צדמעות משייר איניש כל שכן מעות
וכ"ש דמצינן דאוקמא להך דקתני
מעות שבידו חולין כרבי דהא פסח
חולין הוא ויכול למוכרו ומעות של
אותן אחרים חולין הוה וליכא לאקשוי
היך הקדש חל על הקדש ללא
לחולין: **הרי אלו מוסרין**. כדליף
לקמן: **עופות**. טורים וצני יונה
שאין מוקדשין: **אסמון פוסל בהם**.
אף שהוקדשו אין אסמון חל עליהם
כדליף לקמן: **עופות**. חולין שמוס
אין פוסל בהן מלהקדישם ללא נאמר
ממות וזכרות בעופות אינו דין כו':
קל וחומר למוקדשין מעשה. שיחול
אתנן עליהן: **אלא טעמא נו'**. פירכא
הוא: **ואם ימעט הבעל**. אם
יהיו מעות שוחטין לבעל הפסח
מהיות משה שאין לו זמה לקנות
לזכרי הפסח ולקח הוא ושכנו וימננו
אל צימו יקח מעות משכנו וימננו
על פסחו ויקח מן המעות מה שהא
צריך לפסח: **מכדי אכילה**. אם יחסר לו מעות שאין לו זמה ליקח זכרי אכילת הפסח כגון עלים ללזונו רשאי הוא למוכרו: **ולא מכדי מקח**.
שאם אין לו מעות לחסוריה אינו רשאי למוכרו פסחו לרבי: **כו"ע לא פליגי**. דיכול להסימנן אחרים ליקח מעות עלים: **החיהו לשה**. עשה
זכרי הפסח מן המעות: **ולאצי דאמר**. לעיל אליבא דרבי בפסח לא משייר איניש הא קתני שעל מנת כו' אלמא פסח גופיה ממון בעלים
הוא: **אימא מעות פסחיהו**. זה צדמנא עמו בפסחו ונתן לו מעותיו חולין היו נתן לו צדמנא עמו משום הכי יכול ליקח פסח טלית ונתן לו חלק
של פסחו צדמנא ומעותיו חולין הן שעל מנת כן הקדישן שאם רצה לתתם צדמנא יתנם: **בתנאי** זב שראה שתי ראיות. שטומאתו טומאת
שבעה ואינו טעון קרבן: **שוחטין עליו בשביעי**. ואע"פ שלא העריב שמו דהא חזי למיכל לאורתא: **ראה שלם**. ללא חזי למיכל עד דמייתי
כפרה: **שוחטין עליו**. אם חל שמיני שלו צדק הפסח ואפילו לא הציב כפרתו ומצינא לאחר מיכן דמוסר כפורים דמי עשה דשאלמה כדלחמן
במילך נשחט (נעיל נט): **שומרים יום כנגד יום**. הוזהר יום אחד בתוך אחד עשר ימים שצין נדה לנדה דבעיט לפסחו יום הממרת שוחטין
עליה ביום ספירה דכיון שספרה מקצת היום מותרת לטבול ואף על פי שמוסרת הערב שמש שוחטין עליה: **והוצה**. שראתה שלשה ראוים
בתוך אחד עשר יום וזכריה לספור שבעה נקיים והציב קרבן שוחטין עליה בשמיני ותציב כפרתה קודם שמתחך ותאכל: **גמ'**
ואין

עשה ולא כלום והשתא דאוקמיה רבי אושעיא להיהא בממנה זונה על פסחו
ורבי היא ש"מ דסבירא ל' אפילו בפסחו משייר איניש מאי היא דרבי אושעיא
דתנן (א) נתן לה מוקדשין באתננה הרי אלו מותרין עופות דחולין הרי אלו
אסורין שהיה בדין ומה אם מוקדשים שהמום פוסל בהן אין אתנן ומחיר חל
עליהן עופות שאין המום פוסל בהן אינו דין שאין אתנן ומחיר חל עליהן ת"ל
ילכל נדר לרבות את העופות (א) ק"ו למוקדשין מעתה מה עופות שאין המום
פוסל בהן אתנן ומחיר חל עליהן מוקדשין שהמום פוסל בהן אינו דין שאתנן
ומחיר חל עליהן ת"ל לכל נדר פרט לנדר אלא טעמא דכתב רחמנא
נדר הא לאו הכי הוה אמינא מוקדשים חל איסור אתנן עליהן והא אין אדם
אוסר דבר שאינו שלו א"ר אושעיא בממנה זונה על פסחו ורבי היא מאי רבי
דתניא (א) אם ימעט הבית מהיות משה החיהו משה מכדי אכילה ולא מכדי
מקח רבי אומר אף מכדי מקח שאם אין לו ממנה אחר עמו על פסחו ועל
חגיגתו ומעות שבידו חולין שעל מנת כן הקדישו ישראל את פסחיהו רבה ורבי
הוא כגופא דפסח דמי כי פליגי במצה ומורו רבנן סברי הא אכילה אחריתי
היא ורבי סבר כיון דהכשירו דפסח הוא כגופא דפסח דמי וחד אמר במצה
ומורו נמי כולי עלמא לא פליגי דכתיב (א) על מצות ומורורים יאכלוהו דכיון
דמכשירין דפסח ניהו כפסח דמי כי פליגי ליקח בו חלוק ליקח בו טלית
רבנן סברי מהיות משה אמר רחמנא החיהו לשה ורבי סבר החיהו עצמן
משה ולאביי דאמר אי לאו דאוקמיה רבי אושעיא להיהא בממנה זונה על
פסחו ורבי היא הוי מוקמינן לה בקדשים קלים ואליבא דר' הגלילי דאמר
קדשים [קלים] ממון בעלים הוא אבל בפסח לא משייר איניש הא קתני בהדיא
שעל מנת כן הקדישו ישראל את פסחיהו אימא שעל מנת כן הקדישו ישראל
מעות פסחיהו: **בתנאי** יוב שראה שתי ראיות שוחטין עליו בשביעי ראה
שלש שוחטין עליו בשמיני שלו שומרת יום כנגד יום שוחטין עליה בשני
שלה ראתה שני ימים שוחטין עליה בשלישי והוצה שוחטין עליה בשמיני:
גמ' אמר רב יהודה אמר רב ישוחטין וזורקין על טבול יום הומחוסר כפורים
ואין

אמר אביי אי לאו דאוקמיה רבי אושעיא
להיהא בממנה זונה על פסחו ורבי היא
הוה מוקמינא לה להיהא בקדשים
קלים ואליבא דרבי יוסי הגלילי דאמר
(א) קדשים קלים ממון בעלים הוא אבל
בפסח לא משייר איניש במעות ודאי משייר
איניש דמעיקרא כי מפרשי להו אדעתא
דהכי מעות שבידו חולין (א) דבפסח לא
משייר איניש (א) ובמעות ודאי משייר איניש
והיהא דקא מוקי לה רבי אושעיא כרבי
לא מוקמינא ליה אנת כרבי דבפסח לא
משייר איניש (א) (ובמעות משייר איניש
דמעיקרא כי מפרשי להו אדעתא דהכי
מפרשי להו) והא ליכא לאוקמי כרבי יוסי
דהא תני בה והמוכר עולתו ושלמו לא

הרי אלו מותרין. לא
חיל עליה אתנן (תמורה
(א) בממנה זונה על
פסחו. הא דלצטרך
קרא למעוטי קדשים, כיון
שפריש פסחו ולאחר הוא
אמר לזונה הגלילי
והיינו על פסחו צאתנה,
וכיון דאמר רבי רשאי
למנות אחרים אם
ימעט למנות לשם נדר
אלמא ממנו הוא וימננו
לחול עליה אתנן להכי
אצטרך לכל נדר להוציא
הנדר (שם). ואם ימעט.
דקיש הכי שמתמעט כיון
שאין לו מה שחא' צדו
מהיות משה החיהו
משה, שימנה אחרים
עמו על פסחו וימנו לו
מעות, מכדי אכילה. אם
תמעט הבית מכדי אכילה
יקבל חימומו וממנו כל ששה,
שאין לו מה שחא' ל' לא
היינו משה, אם אין לו
עלים ללזונו מכדי אכילה
הוא והיינו ששה, ולא
מכדי מקח. שאלה זונה
לעשות סחורה ותמעט
כיון מכדי אונן מקח,
שאין לו מה ליתן לו, אינו
ממנה אחרים על פסחו
כך (שם).

תורה אור השלם
1. לא תביא אתנן זונה
ומחיר כלב בית ?
אלהיה לכל נדר כי
תלעב ? תלעב ?
שניהם: דברים כג יב
2. ואם ימעט הבית
מהיות משה ולקח הוא
ושבו הקרב אל ביתו
מבכסת נפש איש לפי
אבלו תפסו על השוה:
שמות יב ד
3. בחדש השני בארבעה
עשר יום בין הערבה
יעשו אתו על מצות
ומקריים יאכלוהו:
במדבר ט יא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והשתא וכו'
על פסחו וכרבי אלמא:

מוסף רש"י

הרי אלו מותרין. לא
חיל עליה אתנן (תמורה
(א) בממנה זונה על
פסחו. הא דלצטרך
קרא למעוטי קדשים, כיון
שפריש פסחו ולאחר הוא
אמר לזונה הגלילי
והיינו על פסחו צאתנה,
וכיון דאמר רבי רשאי
למנות אחרים אם
ימעט למנות לשם נדר
אלמא ממנו הוא וימננו
לחול עליה אתנן להכי
אצטרך לכל נדר להוציא
הנדר (שם). ואם ימעט.
דקיש הכי שמתמעט כיון
שאין לו מה שחא' צדו
מהיות משה החיהו
משה, שימנה אחרים
עמו על פסחו וימנו לו
מעות, מכדי אכילה. אם
תמעט הבית מכדי אכילה
יקבל חימומו וממנו כל ששה,
שאין לו מה שחא' ל' לא
היינו משה, אם אין לו
עלים ללזונו מכדי אכילה
הוא והיינו ששה, ולא
מכדי מקח. שאלה זונה
לעשות סחורה ותמעט
כיון מכדי אונן מקח,
שאין לו מה ליתן לו, אינו
ממנה אחרים על פסחו
כך (שם).

מוסף תוספות

א. דמשמע אף הבשר
אינו מוכר ליאכל ללוקח,
ואי כרביה' נהי דלא עלו
לבעלים ליש חובת דהא,
מצניו אדם מוכר כפרה,
מיהו הבשר למה לא תהא
קניה ללוקח. מוס' שאנן.

רבינו הגנאל
אמר אביי אי לאו דאוקמיה
(א) (ואיש) [אושעיא]
להא דתנן בתמורה פ"ו
נתן לה מוקדשין באפנת
הרי אלו מותרין ובעותה
אסורין כו', וממעוטיין להו
למוקדשין מלמחיל עלייהו איסור
אתנן זונה וזנה וחל
כלב בית א' חולין לכל נדר,
והרשיון לכל נדר דבר הנודר
ומוקדש אין אתנן ומחיר חל
עליה. אמאי בעי קרא למעוטי
המוקדשין, תיפוק ליה דכיון
דאקדשינהו לאו זרייה אינון
וקיימא לן אין אדם
אוסר דבר שאינו שלו. ואוקמא
ר' אושעיא בהא מתני' בממנה
לזונה על פסחו ואליבא דרבי
דאמר המוקדש פסחו

(א) נראה לפי הענין כי אמר וישאל לו צ"ל הדבור לפיכך מעות כו' והדבור והשתא דאוקמי כו' צ"ל אמר סוף הדבור ומלפני השניות כצ"ל ונדפס.